

Mercedes Eguibar Galarza

Montserrat Grases

Preprosto življenje

NA SMRT BOLNA

Montse je želela vztrajati na poti, na katero jo je poklical Gospod, in se kar najbolj trudila, da bi se bolj poglobila v duha Opus Dei in živela intenzivno pobožno življenje, ki se je pogosto odražalo v zaupljivih pogovorih z Gospodom in Marijo. V teh prvih mesecih se je borila in se trudila premagovati težave, drobne napake, malodušje. Spodbudna je misel, da je to zahtevalo od nje žrtev in da jo je vzljubila, zahvaljujoč se velikodušni poslušnosti temu, kar jo je prosil Gospod. Prav je imel sv. Jožefmarija, ko je zapisal: »Ne vleci križa za seboj ... Nosi ga pokončno, kajti tvoj križ, če ga boš tako nosil, ne bo kateri koli križ: to bo ... sveti Križ. (...) Ljubi križ. Ko ga boš zares ljubil, bo tvoj križ ... križ brez križa« (*Sveti rožni venec*, četrta skrivnost žalostnega dela).

Njeni bratje in sestre so prav tako opazili spremembo, čeprav niso poznali vzroka. Enrique se je veselil od daleč, ker je že vstopil v semenišče in je imel malo prostega časa.

Jorge je izrazil svoje začudenje, ko je videl, kako se Montse spreminja in postaja bolj blaga. Videl je, da se trudi narediti vsem življenje prijetnejše.

Montse je še naprej hodila v šolo. Odločila se je tudi za pouk knjigoveznštva in njen prvi izdelek v usnju je bila *Pot*, ki ga je poslala tudi ustanovitelju Dela.

Ker je zaradi svoje zvestobe poklicu napredovala v zrelosti, so direktorice menile, da bi lahko odšla v Pariz, kjer bi sodelovala pri začetkih širitve Dela v Franciji. Najprej so se pogovorile z njenimi starši, ki so se s tem strinjali in so bili zelo veseli, da odhaja v Pariz, čeprav jim je bilo tudi težko, ker jih tako kmalu zapušča.

Kmalu pa se je pokazalo, da so bili Božji načrti z Montse drugačni ...

V prvih dneh januarja je, vsa v apostolski vnemi, šla s skupino prijateljic smučat v La Molino. »Kako se je veselila tega izleta!« se spominja njena mati. »Šli smo v trgovino v bližini ulice Provença, kjer so prodajali smučarsko opremo, in vse skupaj dopolnili z njenimi puloverji. Vstala sem, da bi jo videla pred odhodom.«

Med smučanjem je enkrat padla, tako da jo je potem bolela noga, vendar pa temu ni pripisovala nobenega pomena. Menila je, da ima kakšno manjšo poškodbo, zato se je po vrnitvi zglasila pri zdravniku, ki je prav tako menil, da gre za nepomembno stvar. Z dnevi pa se je bolečina povečala in Montse je opazno šepala. Zdravnik je bil nad tem postopnim poslabšanjem presenečen, vendar ni našel ničesar pomembnega, kar bi upravičevalo bolečine v nogi. Priporočil ji je le, naj uporablja kolenčnik.

Montse ni vedela natančno, kaj naj bi bila ta naprava, kolenčnik, in je bila nekoliko zaskrbljena. Preden je o tem povedala svojim staršem, se je obrnila na prijateljico, ki ji je razložila, kaj je to. Ko je Montse videla, za kaj gre, je rekla: »To je ta stvar? Moj brat Jorge ga tudi ima.« Bila je rešena skrbi, da bi lahko šlo za kaj dragega, in se je pomirila, ker starši ne bodo imeli nobenih dodatnih stroškov.

Ko je direktorica centra *Llar* videla gumijasti kolenčnik, jo je vprašala: »Kaj nosiš, Montse?« Ona ji je odvrnila, ne da bi stvari pripisovala kak pomen: »Pozabila sem ti povedati: ko sem šla na smučanje, sem padla.

Od tedaj me malo boli noga. Nič hudega ni. Kakšne komedije so z mano!«

Bolečine v nogi so naraščale in priporočili so ji počitek: naj zjutraj vstaja pozneje. Ker je bila navajena mami pomagati pri domačih opravilih, ji je bilo hudo, da jo je pustila samo. »Ko se vrnem od maše, mama že vse postori, in to ni prav!« Na ta počitek je morala gledati kot na posebno mrtvičenje.

Nekega dne se je s prijateljico vračala iz centra *Llar*; tekli sta navzdol po ulici proti domu, kot vedno, ko sta morali hiteti, da bi doma ujeli večerjo. Nenadoma se je Montse ustavila zaradi močne bolečine v levi nogi: »Au, au, au ... Ustavi se, ustavi se!« Obstali sta in potem ji je prijateljica rekla nekaj, česar se je pozneje sramovala: »Daj, ne delaj se!« In spet sta stekli do vogala, kjer sta zavili vsaka v svojo smer ...

Zdravnika je začelo resno skrbeti, ker je vedel, da je Montse močna in da niti najmanj ne pretirava. Njena mati jo je opazovala in kmalu ugotovila, kaj se je dogajalo, ne da bi jo morala o tem povprašati: videla je, da so ji poteze na obrazu pogosto otrdele zaradi bolečine, ki jo je skušala prikriti.

Kaj bi lahko bilo? so se spraševali. Poleg tega je izgubila tek in ni jedla skoraj nič. Zdravnik je zgolj ugibal in odločil, da bi ji bilo dobro nadeti mavec. Obložili so jo z velikansko količino mavca, ki ji je pokrila celo nogo in je imela prosto le stopalo. Obloga je bila tako težka, da se je Montse le s težavo premikala, vendar pa to ni bila ovira, da ne bi živela skoraj tako kot prej in, seveda, da ne bi šla vsako popoldne v *Llar*. Da bi jo razvedrile, so njene prijateljice zbijale šale na račun njene vpadljive noge; ona se je veselo smejala, čeprav jo je precej bolelo.

V kapeli je med molitvijo morala nasloniti nogo na pručko, čeprav ji to ni bilo všeč, ker se ji je zdelo, da vzbuja pozornost. Ko je nekega dne duhovnik vodil meditacijo, je prišlo neko dekle, ki je bilo videti precej utrujeno; ker pa so bili vsi sedeži zasedeni, je moralo stati. Montse je počasi zvelkla svojo nogo s pručke in ji potem z nasmehom na obrazu pomignila, da se lahko usede.

Zgodilo se je ravno nasprotno od tega, kar je pričakoval zdravnik. Noga v mavcu je začela otekati, in to je še povečevalo nevšečnosti, dokler niso postale nevzdržne. Prav nič se ni spremenilo, ko so mavec zamenjali

z ohlapnejšim povojem; tudi tega so morali odstraniti, ker ga ni mogla prenašati.

Ko ji je kdo, ki jo je hotel bodriti, ljubezljivo rekel, da je nepotrpežljiva, mu je vedno s širokim nasmehom pritrčila.

Tedaj so se začeli analize, radiografije, obiski pri mnogih zdravnikih. Edina, ki je bila ob vsem tem povsem mirna, je bila ona, ki jo je težilo samo to, da zaradi tega tekanja sem in tja ne more izpolniti svojega ustaljenega življenjskega načrta.

»En zdravnik nam je rekel eno, drug nekaj drugega,« pripoveduje njena mati. »Edino, kar nam je bilo jasno, je bilo to, da nihče ni našel resničnega vzroka bolečin.«

Končno se je nekdo domislil, da bi izmeril obe nogi; opazil je majhno razliko v gibanju ene od mišic in odredil celo serijo rentgenskih slikanj. Končno so odkrili anomalijo v mišici leve noge!

Sčasoma se je Montsejino počutje poslabšalo, vendar pa je krivila samo sebe in direktorici je govorila, da postaja lena! Težko je vstajala – ona je govorila, da jo daje zaspanost; počutila se je utrujena, brezvoljna: »Misliš, da je to normalno? Če se ne bom vzela v roke, ne

vem, kje bom končala.« Dodala je še: »Preveč me razvajate!«

Po mnogih zdravniških pomislekih so jo 26. junija 1958 končno sprejeli v bolnišnico *Hospital de la Cruz Roja*, da bi opravili biopsijo. Skoraj pol leta je že minilo, odkar je prvič začutila bolečine.

Montse je bila nekoliko živčna, ko je čakala, da jo odpeljejo v operacijsko sobo. Njena mati jo je mirila in ji zaupala svojo izkušnjo v podobnem položaju: »Počutila sem se zelo zelo samo, dokler nisem začela moliti. Nena doma se mi je zdelo, da je Bog ob meni in me spodbuja ter mi daje moč. Moli tudi ti.«

Ko je pozneje v sobi okrevala po anesteziji, jo je slišala reči: »Imela si prav, mama, imela si prav.« »Razumela sem,« se spominja njena mati, »da jo je Bog spremljal v tistih težkih trenutkih.« Takoj ko je zmogla, je o tem pisala v pismu sv. Jožefmariju: »A to, česar vi ne veste, in to vam povem, da boste videli, kako boječo hčer imate, je živčnost, ki me je popadla, preden so me operirali ... nič drugega nisem počela kot prosila Gospoda, naj me pomiri, ker sama nisem zmogla, in ko so me položili na posteljo in

me odpeljali v operacijsko sobo, me je zajel velik mir ...«

Analiza je osvetlila diagnozo: Ewingov sarkom. Montsejina bolezen ni le neozdravljiva, temveč se v kratkem času konča s smrtjo.

Montse za zdaj o njeni bolezni niso povedali, saj so hoteli počakati na primeren trenutek. To težko breme so nosili le starši. Njena mati je tedaj pisala ustanovitelju, da bi jim pomagal z molitvijo: »Že drugič vam pišem s prošnjo, da priporočite mojo hčerko Montserrat, in čeprav je vzrok za to prošnjo povsem drug, je namen isti: naj ji Gospod da videti in sprejeti njegovo voljo, saj so ji v času, ko bi morala odpotovati v Pariz na otvoritev študentskega doma, opravili biopsijo, ki je pokazala, da ima raka. Molite za nas in zanjo.«

MONTSE OSTAJA VEDRA

Montse ne pozna svoje bolezni, vendar pa sluti, da gre za nekaj hudega. Čudi se, da so vsi okrog nje zaskrbljeni: »Nočem, da ste v skrbeh zame; poglej, kako sem močna,« je govorila. Tedaj so se začele radioterapije. Čeprav je bila bolnišnica blizu njihovega doma – le kakih 200 metrov naprej –, so jo morali peljati s taksijem; le z veliko težavo je vstopala in izstopala. Ko nekega dne niso mogli najti nobenega taksija, so se odločili iti peš. »Ubožica, kako je prehodila tistih nekaj metrov! Dobro se spominjam izraza bolečine na njenem obrazu, ko smo prišli domov,« pravi njena mati.

Montse je kar naprej spraševala: »Ne smem izvedeti, kaj se dogaja? Kakšno bolezen imam?« Njena mati ji je odgovarjala, da se bodo o tem pogovorili ob primernem trenutku.

Kot vsako leto je družina Grases preživela počitnice v Sevi. V nedeljo, 20. julija 1958, so starši pustili mlajše otroke v vasi in se skupaj

z Montse vrnili v Barcelono, da bi nadaljevali radioterapijo. Peljati so se morali s prepolnim vlakom, zato se je Montse morala usesti na sedež, ki ga uporabljajo železniški sprevodniki. Noge ni mogla nasloniti nikamor. Potovanje je bilo mučno, kjer so morali veliko pretrpeti.

Tistega jutra ji je oče obljubil, da ji bo vse razložil, ko pa so prispeli v Barcelono, je bilo že zelo pozno in bili so utrujeni. Starša sta želela preložiti pogovor na naslednji dan, vendar pa ju je Montse spomnila na njuno obljubo in je v trenutku, ko sta najmanj pričakovala, vstopila v sobo – bila je ena ponoči – in jima vedro rekla: »Dobro, sedaj, ko sta se umirila, mi lahko povesta vse.« Njen oče je bil tisti, ki ji je končno vse povedal. »Spoznal sem,« se spominja, »da s tem ne moremo več odlašati.« Vse ji je obrazložil previdno, a zelo jasno in konkretno: »Montse, raka imaš. Ewingov sarkom.«

»Odzvala se je z naravnostjo, ki naju je osupnila.« Le nekaj trenutkov je pomolčala in potem vprašala: »In če bi mi odrezali nogo?« To je bilo edino vprašanje, ki ga je postavila. Povedala sta ji, da ni druge rešitve, kot da vse položijo v Božje roke.

Tedaj je nekoliko našobila ustnice, kot bi hotela reči: »Kakšna škoda!« »Dobro se spominjam izraza na njenem obrazu,« pravi njena mati, »tam je bil le tisti zgib ustnic. Niso se ji orosile oči, ne ... nič, nič! Kako nadnaravno! (...) Bilo je očitno, da ji je Bog dajal moč ... Kajti če ji je v en mah vzel vsa njena pričakovanja, vse ... Bi jo mar pustil samo?«

Montse je razumela, vendar se ni prestrašila. Bil je čas za spanje in šla je v svojo sobo. Njena mati je to noč hotela spati pri njej, saj je bila prepričana, da je vložila velik napor v to, da se je obvladala, in da ji bo zatem zelo hudo.

Ko je vstopila v sobo, jo je našla sedeti na postelji; kot vsak večer si je tudi to noč pred spanjem spraševala vest. Rekla ji je, da bo spala pri njej, in ona ji je veselo odvrnila: »Oh, kakšna sreča!« Naslonila je glavo na mamino ramo in že čez nekaj trenutkov je po njenem dihanju mama vedela, da je zaspala. Pozneje je izvedela, da je Montse pred njenim prihodom pokleknila pred podobo montserratske Marije in ji rekla: »To, kar ti želiš.«

»Vse je bilo tako preprosto,« pravi njena mati.